

серия • познай себе си •

БАСТИАН БАН

ГОСПОДАРЯТ НА ЕЛЕМЕНТИТЕ

Природните същества
от гледна точка на християнството

Предговор

Тихият камбанен звън на една книга

Тази книга няма нужда от реклама или разяснения. Авторът разчита на здравия човешки инстинкт – мнозина наши съвременници спонтанно, след душевни сътресения или съдбоносни срещи с други хора, с произведения на изкуството, както и с красотите и стихииите на природата, вече са развили в себе си специфичното „сетиво за присъствие“ и се досещат, че не са сами на Земята, че зад очертанията на видимия свят има „някой“ или „нещо“.

В епохата на глобализацията постепенно отпадат границите между народи и култури, между икономики, технологии и идеологии, между търговски, финансови и информационни потоци. Но глобализацията разрушава и една друга граница: тази между видимия и невидимия свят. Невидимият духовен свят не може повече да бъде „безнаказано игнориран“. Той също се превръща в обект на познание. И тук се натъкваме на следния парадокс. Модерната наука, изследваща материалния свят, става все по-недостъпна и все по-езотерична. Например, днес само малцина са наясно с постиженията на висшата математика и ядрената физика. Докато древната езотерика, респективно нейните съвременни

разклонения, бележи истински ренесанс в нашия материалистичен свят и става все по-достъпна и все по-екзотерична. Първата изследва видимия свят с помощта на логическото мислене и си служи с величини, които са измерими. Втората изследва невидимия свят с помощта на свръхсетивното съзнание и различава там същества, които не са измерими, но могат да бъдат достоверно изживявани и опознавани. От човека на бъдещето се изисква да работи и с двете мерни системи: те са обгърнати от скрита хармония, която очаква да бъде разбулена.

Сферата на обикновеното, предметно съзнание, в която днес се чувстваме толкова удобно, ще се пропука отвсякъде. И тогава човекът ще се окаже в един гъсто населен свят, заобиколен от сили и същества, които невинаги са добронамерени към него. Там, както е открай време, той ще бъде на бойното поле между „възприятия“ и „понятия“. Само че напливът от възприятия ще става все по-объркващ и застрашителен, а липсата на понятия, които обясняват и подкрепят възприятията – все по-очевидна и по-мъчителна. Човекът отново ще си припомни първичния, предсловесен, предмисловен ужас на битието: да живее сред хаос от възприятия и в същото време да бъде лишен от понятия. Обикновено не си даваме сметка, че да остане без понятия, без представи, за нормалния човек означава да остане без ум и разум, да обезумее. И за да не обезумее в новата реалност, той отново ще трябва да се осмели да назовава нещата, силите и съществата, да им дава имена. Намираме се в същата ситуация от Сътворението, когато „Господ Бог очаква от нас как ще наменуваме всички живи същества“. Или с други

думи – намираме се в началото на спасителния познавателен акт, когато, въоръжени с верните имена и живите понятия, започваме да мислим имагинативно и да преодоляваме бездната между човека и света.

Пътят на сетивното познание води от възприятието към понятието, от сетивния свят към мисловния свят. Напротив, при свръхсетивното познание понятието трябва да бъде освободено от прякото си подчинение на физическия свят, да бъде втечнено, разколебано, приведено в движение. Такива следва да са и понятията ни за съществата, част от които са природните духове. Те не са нито символи, нито абстракции, а реални същества, „не от плътта на Адам“, но със свои задачи в хода на общата планетарна и човешка еволюция. Ние сме редом до тях още от Сътворението на света, но потъвайки в материята повече от предвиденото, сме изгубили способността си да ги виждаме и да общуваме с тях. А те стоят там закрепостени, „омагьосани“ в минералното, растителното и животинското царство. Те са част от „тварите, които с нетърпение очакват прославянето на синовете Божи, с надежда, че и самите те ще бъдат освободени от робството... Защото знаем, че всички твари заедно стенат и се мъчат досега...“ (Римл. 8:19-22). За да „видим“ отново природните духове, да ги опознаем и изградим една социална общност с тях, като начало ние можем да развием някоя от разновидностите на свръхсетивното съзнание, а като далечна крайна цел, постигайки мислене, което е независимо от физическия мозък, можем да отстраним и самата материя.

Това постига и Бастиан Бан – без никакви усилия, като в приказка, нежно, с една ненаатраплива компетент-

ност той раздвижва света, в който сме застинали, насища го с образи, припомня ни нашето космическо детство, когато „да виждаш“ и „да знаеш“ е било едно и също; проследява потъването на „блатния човек“ в материята, при което той просто е зазидал природните духове във фризера на своята черепна кутия. Колко странен е контрастът между блудкавото любопитство към т.н. „извънземни“ – НЛО, полтъргаисти, привидения и т.н. и безразличието ни към интимно свързаните с нашата съдба силфи, ундини, гноми, саламандри, към цялото необозримо войнство на елементалните същества, към „малкия народ“, както го нарича Парацелз, „който има чертежите на новия Ерусалим, и очаква човека, за да участва в построяването му“.

Вникнем ли в прекрасния замисъл на този антрополофски автор, ние преставаме да сме равнодушни. Заедно с природните духове сме преминали през Сътворението и Мистерията на Голгота, заедно с тях сме отправили поглед към Възкресението. Дано тихият камбанен звън на тази книга пробуди и укрепи застрашеното християнско сърце на България, Европа и Земята.

Димитър Димчев

Въведение

Тази книга, в още по-голяма степен от предишните ми публикации, е плод на интензивно взаимодействие. На първо място дължа впечатленията, които направиха възможно написването ѝ, на взаимодействието ми с природата. Още като дете изпитвах непреодолимо влечение към нея – за мен тя бе нещо близко и необходимо. Със или без думи, аз непрекъснато разговарях с природата.

После, в младежките години, се появи и интересът ми към химията и алхимията – в резултат много години по-късно написах коментарите си към „Химическата сватба на Кристиан Розенкройц“. Във всички тези области на познанието най-много ме вълнуваше въпросът за света, скрит зад осезаемите явления.

Имах щастието да се запозная с много хора, натрупали опит, достигнали до интересни прозрения и развили нови методи в тази област. Биологът Фриц Юлиус ме научи да наблюдавам „познатите“ природни явления с други очи. Учителят ми Дик ван Ромунде ми показва как да възприемам растенията във феноменологичен аспект. Срещите и разговорите с Фридрих Бенеш, Ани Гердинг-Льоконт, Ингеборг Люделинг и Мария Тун ме подтикнаха към по-задълбочено и християнизирано изживяване

на природата. Всички тези хора имат неоценим принос в областта на възприемането за природата.

През 80-те години на миналия век започнах да изнасям беседи за природните същества, отначало с Мария Тун, която притежава богат опит и големи познания в тази сфера. Докато изучавах наличната литература по темата, забелязах, че има малко книги за историята на различните схващания за природните същества и още по-малко за връзката между християнството и природата.

В един курс, който продължи цяла година, за първи път разработих тези теми под формата на лекции. В групата имаше седем участници, с които дискутирахме подробно всяка отделна тема. На тези студенти дължа много интересни въпроси, идеи и ценен материал.

Читателите, които не са запознати с антропософията, може би ще се учудят на доминиращото място, което отнеждам в моята книга на Рудолф Щайнер*, основателя на антропософията. Това е свързано с личното ми мнение, че Щайнер играе определяща роля в тази област. В своята студия „Пазителите на елементите“ (1), в която разглежда природните духове в различните култури, биоложката Зигрид Лехнер-Кнехт пише, че Рудолф Щайнер е развил тази тема изчерпателно и диференцирано „в една изследвана с научна педантичност система“. Тя подробно обсъжда неговите възгледи.

От съвсем различен и доста неочакван ъгъл друг автор, Танис Хелиуел (2), също споменава изключителното място, заемано от Рудолф Щайнер. Това става в

* Вж. Мириам Гебхарт. „Рудолф Щайнер. Един модерен пророк“. ИК „Кубеа“, 2014 г. – Бел. ред.

разговора, който писателката води с един леприкон, ирландски природен дух. Нейната книга за срещите ѝ с природните духове в Ирландия е преведена на много езици. Във всекидневния живот Хелуел работи като организационен консултант за предприятия, университети и правителствени институции. Още от детството си тя притежава дарба за ясновидство и ясно чуване. Споменатият природен дух ѝ съобщава, че преди сто години един човек избрал група природни същества, които да съдействат на хората. Така за първи път била преодоляна вековната преграда между хората и природните същества. Леприконът съобщава на Танис Хелуел името на този човек: Рудолф Щайнер.

За писмената обработка на моите лекции дължа голяма благодарност на съпругата ми Аеола Бан, която подкрепи горещо начинанието ми и помогна за написването на книгата. След това Йоланда Геберс-Льовен изготви с възможно най-голяма точност ръкописа. И накрая, трима души оцениха и коригираха готовия текст, всеки от своята научна област: Дик ван Ромунде от гледна точка на физиката, химията и феноменологията; Мартен Уго де Хас (пастор от Християнската общност*) по специфичните антропософски и христологични аспекти и Файке Вега (студентка по теология) от гледна точка на научната теология. Това сътрудничество също допринесе за създаването на тази книга.

Бастуан Бан

* „Християнската общност“ възниква като Движение за религиозно обновление през септември 1922 г. по инициатива на група теолози и свещеници начело с германския пастор Фридрих Рителмайер въз основа на идеите на Рудолф Щайнер. — Бел. конс.